

9.

Na osnovu člana 8 stav 2 Zakona o planinskim stazama ("Službeni list CG", broj 51/08), Ministarstvo turizma donijelo je

PRAVILNIK

O OBLIKU, DIMENZIJAMA I SADRŽAJU TURISTIČKE SIGNALIZACIJE PLANINSKIH STAZA

("Sl. list Crne Gore", br. 03/10 od 19.01.2010)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se oblik, dimenzije i sadržaj turističke signalizacije planinskih staza (u daljem tekstu: signalizacija).

Signalizacija se izrađuje i postavlja na način kojim se obezbjeđuje:

- lako prepoznavanje i nesmetano korišćenje staze u oba smjera/pravca;
- označavanje pravaca, ciljeva, međuciljeva i rastojanja;
- informisanje o prirodnim i kulturno - istorijskim posebnostima;
- informisanje o zaštićenim područjima.

Član 2

Signalizacija se vrši postavljanjem znakova.

Znakovi moraju biti ispisani latinicom i na crnogorskom jeziku.

Znakovi dodatno mogu biti ispisani na još jednom jeziku.

Član 3

Postavljeni znakovi će se ukloniti ili zamijeniti, ako su oštećeni, ugrožavaju bezbjednost planinske staze ili ako njihovo značenje ne odgovara izmijenjenim uslovima ili zahtjevima bezbjednosti na planinskim stazama.

Na planinskim stazama koje se koriste i za motorna vozila signalizacija se postavlja na određenom rastojanju, u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast saobraćaja.

II OBLIK, DIMENZIJE I SADRŽAJ SIGNALIZACIJE

Član 4

Signalizacija obuhvata:

- ciljeve i rastojanja do cilja - međucilja (u kilometrima);
- vremenske odrednice za ciljeve i međuciljeve (u satima);
- bitne karakteristike staze i objekte (kao što su vidikovci, mjesta za odmor, smještaj, skloništa, autobuska stajališta, parkirališta, željeznička stajališta i dr.);
- karte, šeme-skice i panorame planinskih staza;
- znakove koji upućuju na ponašanje na planinskim stazama (upozorenja i zabrane);
- nomenklaturu (broj staze) i oznaku težine staze.

Član 5

Znakovi signalizacije su:

- glavni smjerokaz;
- međusmjerokaz - markacija (osnovna, dopunska i pomoćna);

- posebni znakovi i znakovi upozorenja i zabrana;
- znakovi obaviještenja i aktivnosti (piktogrami);
- informativne table.

Izuzetno, u nacionalnim parkovima pored znakova iz stava 1 ovog člana mogu se koristiti i drugi znakovi, u skladu sa potrebama koje proizilaze iz posebnosti tog nacionalnog parka.

Signalizacija može biti trajnog i privremenog karaktera.

Znakovi privremenog karaktera postavljaju se samo u toku trajanja aktivnosti ili privremene zabrane i uklanjaju se po završenoj aktivnosti, odnosno prestanku zabrane.

Član 6

Glavni smjerokaz je znak koji korisnika planinske staze usmjerava na pravac, odnosno cilj planinske staze.

Glavni smjerokaz se postavlja na markiranim stazama, na tačkama gdje počinju i gdje se ukrštaju ili granaju rute - smjerovi staza.

Vrste glavnog smjerokaza su: glavni smjerokaz pravougaonog oblika, glavni smjerokaz strelastog oblika, glavni smjerokaz sa lokacijom, glavni smjerokaz sa kontrolnom tačkom.

Dimenzije glavnog smjerokaza su 50cm x 16 cm.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, ako se glavni smjerokaz postavlja u uskim centrima grada, važnim raskrnicama javnih puteva ili istorijskim centrima gradova i sela ili zbog zahtjevnosti određenog materijala od kojeg se izrađuje, dimenzije glavnog smjerokaza mogu biti 60 x 20 cm.

Oblik glavnog smjerokaza je pravougaoni sa strelicom za pravac (lijevo ili desno) koja se jasno iscertava na znaku ili je prikazana kao strelica koja se nastavlja 3 cm od osnovnog pravougaonog oblika znaka.

Tabla glavnog smjerokaza je žute boje (RAL 1023), sa slovima crne boje (RAL 9005 ili RAL 9017), fonta Helvetica Narronj Bold, veličine 2,5 cm za dimenzije glavnog smjerokaza 50x16 cm i 3 cm za dimenzije glavnog smjerokaza 60x20 cm.

Na tabli glavnog smjerokaza mogu se ispisati najviše 4 cilja.

Za jedan cilj ne može se koristiti više od dva glavna smjerokaza.

Kontrolne tačke upisuju se na tabli glavnog smjerokaza kako bi se označila planinska transversala.

Obrasci glavnog smjerokaza dati su u Prilozima 1a, 1b, 1c i 1d, koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Član 7

Naziv lokacije i nadmorska visina mogu biti ispisane na posebnom znaku veličine 30x15 cm.

Posebni znak lokacije je znak cilja, međucilja (vrh, prevoj, portal, planinarski dom, vidikovac i druge atrakcije na staze i bitne tačke za orijentaciju duž staze), a obrazac posebnog znaka lokacije prikazan je u Prilogu 2a, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Posebni znak lokacije i polje za lokaciju prikazuje se na glavnom smjerokazu kada lokacija na znaku ima svoj naziv i kada se taj naziv može naći na odgovarajućoj karti.

Nadmorska visina i geografske koordinate (GPS) prikazuju se na znaku samo u srednjim i visokim planinama.

Oznake za objekte, kao što su vidikovci, mjesta za odmor, smještaj, skloništa, autobuska stajališta, parkirališta i dr. mogu se iscertavati u nastavku podataka o cilju na znaku, u predviđenoj veličini fonta, 2,5cm ili 3cm zavisno od veličine table glavnog smjerokaza, pri tom se koriste međunarodno prepoznatljive oznake-piktogram.

Član 8

Međusmjerokazi su znakovi kojima se označava lokacija od glavnog smjerokaza do sljedeće markacije i cilja.

Međusmjerokazi i markacije se postavljaju ili iscertavaju u oba smjera.

Međusmjerokaz je znak pravougaonog oblika dimenzija 15 cm x 12 cm.

Na međusmjerokazu su iscrtane tri horizontalne pruge širine 3cm-6cm-3cm. Boja pruga na međusmjerokazu je crvena (RAL 3020) i bijela (standardna). Međusmjerokaz je prikazan u Prilogu 6a, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio. U izuzetnim slučajevima, kada dolazi do ukrštanja staza sa različitim namjenama, ili do odvajanja, koristi se međusmjerokaz dimenzija 15x15 cm, sa piktogramom u sredini dimenzije 10x10 cm i strelicama koje usmjeravaju na određeni pravac. Na lijevoj strani međusmjerokaza iz stava 7 ovog člana upisuju se podaci o težini staze, nazivu lokacije, na način dat u Prilogu 6b, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Član 9

Markacija definicija

Markacija se iscrtava bojom na prirodnoj podlozi (kamen ili drvo) i može biti pravougaonog ili kružnog oblika.

Markacija pravougaonog oblika je dimenzija 15 cm x 12 cm.

Na markaciji su iscrtane tri horizontalne pruge širine 3cm-6 cm-3 cm.

Boja pruga na markaciji je crvena (RAL 3020) i bijela (standardna).

Markacija kružnog oblika iscrtava se sa bijelom tačkom prečnika 6 cm u sredini i kružnicom širine 3 cm crvene boje.

Prečnik markacije kružnog oblika iznosi 12-15 cm.

Osnovna-kružna i pravougaona-pojasna markacija data je u Prilozima 3a i 3b, koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

U oblastima bez stabala ili gdje su veliki sniježni nanosi dodatno se mogu postaviti markacije u obliku stubova iscrtavanjem vrha (crveno-bijelo-crveno) i zidanjem kamenih kupa, koji su dati u Prilozima 3c i 3d, koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Član 10

Ukoliko se međusmjerokazi pričvršćuju za drvo, sa aluminijumskim ekserima, između drveta i znaka se postavlja drvena ploča debljine najmanje 25mm, koja štiti znak od urastanja u drvo.

Izuzetno, kada se ostali znaci i markacije ne mogu postaviti (iscrtati) kao dodatak znacima i markacijama, označavanje staza može se vršiti korišćenjem pomoćnih i dopunskih markacija, u obliku strelice, linije, teksta i kombinacijom, iscrtavanjem na drveću, stijenama i objektima pored staze i na stazi, po horizontalnoj, kosoj i vertikalnoj podlozi.

Dopunske markacije su date u Prilozima 4a i 4b, koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Pomoćne markacije su prikazane u Prilozima 5a, 5b, 5c i 5d, koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Član 11

Posebni znakovi pružaju informacije o posebnostima duž staze, znakovi upozorenja na neobične ili teško uočljive opasnosti i znakovi zabrane o zabranama na stazi.

Tabla posebnih znakova, znakova upozorenja i zabrane je žute boje (RAL 1023), sa slovima crne boje (RAL 9017), fonta je Helvetica Narronj Bold, veličine 3-4 cm.

Dimenzija table posebnih znakova je 35 x 35cm.

Obrazac posebnih znakova dat je u Prilogu 8a, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Boja table znakova upozorenja i zabrane je žuta, pri čemu se crvenom bojom, koristeći standardne znakove upozorenja i zabrana, ukazuje na opasnost, odnosno zabranu.

Obrazac znaka upozorenja prikazan u Prilogu 8b) koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Obrasci znaka zabrane prikazani su u Prilozima 9a) i b), koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Član 12

Znakovi obavještenja i aktivnosti - piktogrami su topografski znaci koji se koriste kao uslovni znaci, van razmjere karte.

Znakovi obavještenja i aktivnosti-piktogrami su dimenzija 10x10 cm.

Boje znakova obavještenja i aktivnosti-piktograma su RAL 2004, 6005 i 5010, a pričvršćuju se na poseban nosač-lajsnu ispod glavnog smjerokaza nitnama ili šrafovim, a izrađuju se po jedinstvenom grafičkom predlogu.

Obrasci znakova obavještenja i aktivnosti -piktograma prikazani su u Prilozima 10a, 10b i 12, koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Član 13

Informativne table označavaju skraćeni prikaz sadržaja na planinskoj stazi, objektu ili atrakciji.

Dimenzije informativne table su 120x100cm.

Boja podloge informativne table je bijela, sa slovima crne boje, a u sredini table se nalazi topografska karta, skica ili šema, u čitljivoj formi, pogodna za orijentaciju, sa ucrtanim markiranim stazama, piktogramima, važnim tačkama, prirodnim i drugim vrijednostima, a lijevo i desno je prostor za informacije (tekst i fotografije).

U gornjem lijevom uglu informativne table nalazi se zvanični logo Nacionalne turističke organizacije.

U gornjem desnom uglu informativne table mogu biti iscrtani i logoi nacionalnih parkova, regionalne turističke organizacije ili lokalne turističke organizacije.

Na sredini informativne table iznad karte-šeme ispisuje se naziv informativne table.

Ako se informativna tabla postavlja na teritoriji nacionalnog parka na vrhu table se iscrtava linija (bordura) u boji tog nacionalnog parka. Na informativnoj tabli se ispisuje legenda znakova.

Na dnu u slobodnom prostoru može se dodati još neki logo npr. UNESCO i obavezno se ispisuje legenda znakova na informativnoj tabli.

Na informativnoj tabli mogu se ispisati informacije o regionu, prikazu znakova aktivnosti, zabrana i eventualnim pravilima ponašanja.

Tekst na informativnoj tabli ispisuje se na dva jezika.

Obrazac informativne table dat je u Prilogu 11, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Član 14

Stubovi na koje se postavlja signalizacija izrađuju se od metala ili drveta.

Prečnik metalnog stuba iznosi od 5 do 6 cm, a drvenog 8 do 10 cm.

Dužina stuba iznad zemlje treba da iznosi minimum 1,7 m.

Drveni stub za postavljanje signalizacije je izblanjan i impregniran kvadratnog oblika

Metalni stub za postavljanje signalizacije prefarban je zaštitnom bojom i sa vrha je zatvoren.

Pričvršćivanje znakova za drveni stub vrši se običnim zavrtnjem sa kapom, a za metalni stub sa posebnim nosačem znaka ili zavrtnjem.

Izuzetno od stava 6 ovog člana, pričvršćivanje glavnog smjerokaza na stub se može vršiti korišćenjem prvog i trećeg proreda, podešenim prema obliku nosećeg stuba, kao i korišćenjem drugog proreda.

Na znakovima signalizacije ne mogu se upisivati logi i reklamne poruke proizvođača.

Od proizvođača signalizacije treba dobiti garanciju kvaliteta u trajanju od najmanje 5 godina.

Član 15

Kao materijal za izradu znakova može se koristiti aluminijum, aludibond ili plastika HLP ili drveni sortimenti, sa obezbijeđenom garancijom kvaliteta trajanja najmanje 5 godina.

Materijal od kojeg se izrađuje metalni stub je debljine od 2 do 4 mm, a materijal od kojeg se izrađuje drveni stub je debljine od 1,5 do 2 cm.

Kao procesi proizvodnje dozvoljeni su: sito štampa, digitalna direktna štampa, tehnika lijepljenja folija i gravura, pri čemu je neophodno obezbijediti garancije proizvođača za postojanost u trajanju od najmanje 5 godina, uz moguće tolerisanje blijedenja od najviše 2 RAL stepena.

Izuzetno od stava tri ovog člana, markacije se iscrtavaju uljanom kvalitetnom lak farbom propisane etalonom boja (RAL) sa trajnošću na otvorenom najmanje 3 godine.

V PLAN SIGNALIZACIJE

Član 16

Pored neophodne dokumentacije propisane zakonom, za uređenje staza u prirodi, za potrebe izrade i montiranja smjerokaza kao i za održavanja signalizacije i markacije izrađuje se Plan signalizacije. Plan signalizacije se radi za svaku vrstu signalizacije i svaku stazu pojedinačno kao dokumentacija staze (elaborat) i isti se sastoji iz tri dijela:

- karte (šeme) signalizacije,
- tabele (pregled) signalizacije,
- slike signalizacije.

Karta (šema) signalizacije je osnova plana za uređenje, markiranje i održavanje, preporučene razmjere od 1:25.000, a prikazuje tok rute, po potrebi i smjer kretanja (nordijsko pješaćenje itd.), kao i markirane lokacije, atrakcije, sa odgovarajućim brojevima znakova.

Karta signalizacije se koristi za postavljanje, održavanje i kontrolu signalizacije na terenu.

Tabela (pregled) signalizacije se može napraviti kao word ili excel tabela i ona služi za izradu (štampu, graviranje) signalizacije i sadrži minimum sljedećih podataka:

- opis lokacije (mjesto postavljanja signalizacije),
- vrstu znaka,
- broj znaka,
- sadržaj znaka (cilj i drugi podaci o stazi),
- način pričvršćivanja.

Slike signalizacije sa odgovarajućim brojem znaka i/ili mogu biti memorisane u obliku datoteke.

Postavljanje signalizacije u mjestima gdje postoji javni saobraćaj vrši se uz prethodnu saglasnost nadležnog državnog organa, poštujući važeće kriterijume za montažu.

Glavni smjerokazi iz sistema signalizacije Nacionalne mreže planinskih staza na poledini moraju imati broj iz Plana signalizacije, radi lakše identifikacije i održavanja.

Član 17

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-18/1

Podgorica, 11. januara 2010. godine

Ministar,
Predrag Nenezić, s.r.

NAPOMENA IZDAVAČA:

Prilozi koji su sastavni dio ovog propisa nijesu objavljeni iz tehničkih razloga. Možete ih pogledati u skeniranim primjercima brojeva "Sl. lista Crne Gore", za 2010. godinu, u broju 03/10 od 19.01.2010. na stranama 8-28.

